

Napirenden a műszaki fejlesztés

Jean Fourastier 1957-ben megjelent könyvében így foglalta össze a körülöttünk lezajló társadalmi cselekvés irányvonalait: „...Semmi sem kevésbé műszaki kérdés, mint a műszaki haladás okai és következményei: a haladás előtt is ott van az ember, a maga előítéleteivel, szokásaival, érzésvilágával, cselekvésének módjával; a haladás útján újra csak itt az ember életszínvonalával és életmódjával, kultúrájával. A problémák folyamatossága az ember egységéből adódik.” Ehhez a filozófiailag szépen megfogalmazott gondolatokhoz a mi viszonyaink között azonban annyit hozzá kell tennünk, hogy a problémák folyamatosságát és azok megoldását nem bízunk az „ember egységére” csupán, mert a mi fejlesztésünk, egész társadalmi és műszaki fejlődésünk állandóan tudatos arányosság szellemében születik és fejlődik tovább. Ugyanakkor nem szabad frázisszerűen kezelni a kérdést, valahogyan úgy, hogy: a szocializmusban problémák nincsenek, mert mi tervszerűen gazdálkodunk a munkaerővel, a termelőeszközökkel. Ilyen beállítottsággal csak félrevezetnénk társadalmunkat, a műszaki tudományos forradalomnak a társadalomra, az emberekre ható tényezőjét félre vagy nem időben ismernénk fel.

Indokolt és napjainkban időszerű volt, hogy az I. Ipari Tudományos Konferencia Szegeden a műszaki fejlesztés és intenzifikálás témakörét állította mondanivalója tengelyébe, a megye három bázisipara: élelmiszer-, fa- és textilipar szakembereinek részvételével. A konferencián a témairól referátum után, amelyet Simán Miklós, a Gazdaságkutató Intézet osztályvezetője tartott, három ülésen hangzottak el a tárggyal kapcsolatos, szorosabb feladat- és problémakörök. A referátumokat közvetlenül a terhelés életközelségéből vett korreferátumok egészítették ki; a textiliparból négy, a faiparból öt és az élelmiszeriparból hét korreferens szerepelt Teljes egyet-

értés alakult ki az ülésszakok előadói között az intenzív termelési szakasz adott területeire eső feladatok megoldásában, a minőségi normák szükségességéről betartásában a gyártás- és gyártmányfejlesztés nagy fontosságában Hasonló és jól megalapozott vélemények alakultak ki a munkaszervezés, a vezetés új vonásainak minél okosabb és célszerűbb formáinak keresésében és azok alkalmazásában. A konferencia témája lépten-nyomon emlegette a technológiai folyamatok korszerűsítését, és az ipari termelés messzemenő kemizálását. Erre területünkön is sok szép példát hozhatnánk fel, főként a fa- és textilipar vonatkozásában.

Ügyesek és gondolatgazdagok voltak a konferencián azon előadásai is, amelyek felhívták a figyelmet a piaci helyzet mindenkor rugalmas nyomonkövetésére, a termelési szervezés tökéletesítésére, vagy az anyagi ösztönzés hatékony formáinak keresésére. Hasznosak, és amennyiben bevezetésre kerülnek, eredményesek lesznek azok a szakmai megjegyzések is, amelyek a segédüzemek munkájának javításával, hatékonyságuk fokozásával foglalkoztak. Többen kiemelték, a műszaki fejlesztés sebességének időfüggése van, hogy az intézkedéseknél nagyobb figyelmet kell szentelni az időtényezőnek, hogy a fejlesztési intézkedések, a népgazdasági és vállalatiak minél gyorsabban keresztülvihetők legyenek.

A konferencia „nem fejezte be” munkáját, mert az ott elhangzott kérdéseket az MTESZ és taggyesületi csoportjai jövő munkájukban tovább viszik. Ez így jó, mert a taggyesületek szakmai felkészültsége nagy segítséget nyújthat a vállalatoknak abban, hogy a megnövekedett hatáskörüket megfelelő tartalommal töltsék meg. A rendezőszervek úgy határoztak, hogy a konferenciát a jövőben a Szegedi Ipari Vásár és Kiállítás ideje alatt minden évben megrendezik.

Dr. Bátyai Jenő

Megtalálni az igazságot

A munkaügyi döntőbizottságok tapasztalatai

Munkaügyi panaszokkal, sérelmekkel foglalkoznak. A döntőbizottságok elé kerülnek olyan ügyek, amikor a vállalat vezetősége tesz panaszt, de a dolgozók is csak ehhez a fórumhoz járulhatnak ügyes-bajos dolgaikkal. Vitáik a fegyelmi ügyek jogosságát, döntőn a vállalati, vagy a területi bizottság. A Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának elnöksége legutóbbi ülésén a munkaügyi döntőbizottságok tevékenységét tárgyalta. Erdemes tallózni a tapasztalatok között.

A viták eldöntésére a vállalati és a területi munkaügyi döntőbizottságok jogosultak. Szegeden és Csongrád megyében összesen 366 elsőfokú munkaügyi döntőbizottság működik. Az elébük került ügyek száma lényegesen nem változott az elmúlt évek során. Tavaly az első fél évben 456, az idei első hat hónap során pedig 459 peres ügyet tárgyaltak. Ezekből 164 esetben nem is került sor tárgyalásra, mert levelezéssel elintézték a problémát. A bizottságok július elsejéig 295 ügyben hoztak határozatot.

Milyen ügyekben? Legtöbbször a kártérítési panaszokkal keresnek fel a bizottságokat, összesen 96 ilyen tárgyalás volt. Egyéb ügyek száma 71, fegyelmi határozatok ellen 41-en kereseteket orvoslást, a munkabér követelések száma 39 volt, a munkakönyvi bejegyzések ellen 11-en emeltek kifogást és kereseteket jogorvoslatot.

Törvénytörő intézkedések

A Csongrád megyei Területi Munkaügyi Döntőbizottság aktái között lapozgatva jó néhány törvénytörő intézkedést találhatunk. A földmészárosok helyi divattörténetgyűjteményében például Király Margit művezető bejegyzése nélkül helyezett alacsonyabb munkakörbe. Ugyancsak ebben az üzemben történt, hogy Szöröncsi Józsefné munkaviszonyát megszüntették, de a felmondásnál nem adták ki a munkakönyvét. A dolgozó többször is kérte az okmányt, de csak a döntőbizottság határozatára teljesítették a kérését. Ez idő alatt viszont a dolgozónak 6 ezer forint kára keletkezett, amelyet a vállalatnak kellett kifizetni.

Gyakran megsértik a vállalati kollektív szerződést is. A Moziüzemi Vállalat Puzsita Mihályné üzemvezetőnek nyugdíjaztatása során csak 15 napi felmondási időre írták meg a munkabért, holott 28 napra kellett volna, mert a kollektív szerződésben így rögzítették. A Szegedi Építőipari Vállalat pedig azzal az indokkal tagadta meg Fenyvesi József és Kárpáti János nyereségrészesedésének a kifizetését, hogy ők az év első felében kiléptek a vállalat állományából. A szabályzat viszont ilyen rendelkezést nem tartalmaz, a nevezett dolgozók a múlt évet végig dolgozták a vállalatnál. Számukra is a döntőbizottság hozott kedvező határozatot.

Az eljárásokról

Általános tapasztalat, hogy a munkaügyi döntőbizottságok megfelelően látják el feladataikat. Mégis sok a kifogás a tárgyalások határidejére, amikor a bizottságok nem tartják be a nyolcnapos terminust. Előfordultak olyan eltolódások, hogy 3-4 hétig kellett várni a tárgyalás kitűzésére, például a DEGAZ-nál, a szegedi textilműveknél, az FMSZ-eknél és a megyei építőipari vállalatnál is.

Kirívó esetek is előfordultak. A Magyar Állami Pincégazdaság munkaügyi döntőbizottságát és a kisteleki iskolai döntőbizottságot lehet példaként felhozni, amikor a panaszos tárgyalására nem hívták meg a vállalat, illetve a járási művelődésügyi osztály képviselőjét. De előfordult olyan eset is, amikor a döntőbizottság elnöke egyszemélyben „tárgyalt” és hozott határozatot például a Várhelyi FMSZ-nél, vagy az Alföldi Porcelángyárban.

Megfelelő védelem

A felsorolt kirívó esetek ritkán fordulnak elő. A munkaügyi döntőbizottságokra az a jellemző, hogy nagy körültekintéssel, tárgyilagosan bírálják felül a hozzájuk került ügyeket. Talán csak a régi gyakorlat jelentkezik néha-néha, a vállalati bizottságok ritkán ítélik meg a dolgozó javára, ilyen esetekben a területi

Gabona-begyűjtés

Teljesítette éves gabonafelvásárlási programját a Csongrád megyei Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat. A vállalat fennállásának történetében példanélkül álló esemény ez. Az aratás néhány hetes szezonjában 7400 vagon kenyérgabonát vettek át a termelőszövetkezetektől, ez a mennyiség a tervteljesítésben 101,1 százalékot jelent.

A felvásárló vállalat dolgozói további túlteljesítéssel is számolnak.

G. I.

Emlékezés a VIT-re

Bécs, 1959

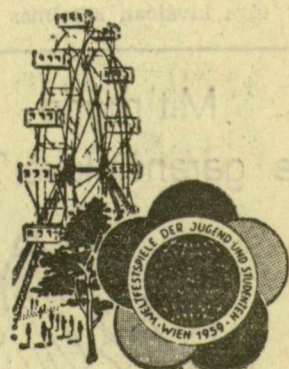
Kaczúr István, a Csongrád megyei Hírlap főszerkesztője így ír az 1959-es bécsi VIT-ről:

Nagy élmény volt, igazi harci élmény! Ünnepelte Bécs a világ ifjúságának nagy találkozóját. Szín pompás ünnepség. Plakátok: „FRIEDEN, FREUNDSCHAFT!”, hatalmas tömegek az utcán, üdvözlő zászlók. Integretek. És fehérkesztyűs rendőrkéz próbálja csitítani a lelkesedő bécsi polgárokat, próbálja lefogni az integretek kezét. A rend ugyan ott volt, de nem volt látni, hogy az osztrák dolgozók is rokonszenveznek vele.

Elismerés illette az osztrák kormányt azért, hogy Bécsben hirdethették néhány tízezer a béke és barátság jelszavát, kék és piros zászlók alatt. De az égen fekete repülőket szálltak, s nagy feliratokat húztak maguk után napról napra: „FREUNDSCHAFT, JA — KOMMUNISMUS, NEIN!”.

A fesztivál nem a kommunizmus, hanem a békét és a barátságot hirdette mindig, ma is azt hirdeti. Mégsem szívleli a kapitalizmus, hiszen ha az emberek egyetértésben élnek a világon, akkor nem lehet őket megosztani.

Gazdag kulturális, műve-

zeti és sportprogramokon tettek tanúbizonyságot a különböző országok, népek közötti tudásukról, ügyességükről. S közben minduntalan összecsaptak az eszmék. A nép a szívébe fogadott minket. Hiába próbálkoztak szennyiratokkal becsmérszni és másként is provokálni — különösen a magyarokat, de az egész fesztivált — a „szabad világ” fizetett bérencei, köztük sok szerencsétlen magyar disszidens. Hiába vágták el az elektromos kábeleket és sötétítették el a teret, ahol este a nagy békeharcos Paul Robeson énekelt. Ném hallgathatták el a béke és a barátság dalát, amely felhangzik ma és holnap is a világon mindenütt.

Helsinki, 1962

Andrássy Lajos, a Tiszatáj főszerkesztője:

— Brigádom, amelyben küldetésem idején voltam, „művészbrigád” volt. Író, szobrász, színész, költő, s volt egy „makacs művész” érdeklődéssel megáldott vegyeszmérnök is. A programokban aztán hol együtt, hol a szakmai érdeklődésnek megfelelően külön-külön vettünk részt. Így a VIT egészéből nem sokat láthatunk ugyan, de képet kaptunk róla néhány rendezvényből.

— Nekem, mint költőnek is, talán a legemlékezetesebb élményem a Jevtusenkóval történt találkozás maradt. Az emberrel, aki mint költő a világ irodalmi érdeklődésének középpontjában állt, s a költővel, aki mint ember, szerzőként érdekes egyéniség. A költő estjén éppen a vállunk szemben terpeszkedő elnökségi asztalnál ült. Előttünk a tévé kamerája, mellettem a magnetofon. Egy-mást követően különböző nemzetek ismert nevű és addig még elötte ismeretlen költői szólaltak fel.

— Általános mozgólóda, majd csend, a tévé üzemkészen figyel: Jevtusenkó követezik. A pódium, amelyben állt, nyögte a testtartás, a száj szögletéből kicsavart cigarettát, a tekintet, ahogy rajtuk körbesétált, sokat sejtető vonás a keskenyre zárt

ajkak szögletében — sehogysémit tetszett. Aztán valami olyasmiket kezdett mondani, hogy a költőket legfontosabb érteni, s itt, ha nyelvüket nem is, lelküket megértették. S hogy lesz-e háború, vagy béke? Mi itt a feladatunk? Erre verssel válaszolt, ami ott született a VIT-en. A pódium valamit engedett, mely lélegzetet vett, s szavalni kezdett. Nem felolvasni, nem elmondani; szavalni. Minden sorveget megnyomott, a rímeket kiemelte, s két karjának hatalmas gesztusaival, fejének, arcának változó játékaival, lendületesen szavalt. S amíg hallgattam a költőt, néztem változó arcát, mozdulatait, úgy éreztem: értem már népszerűségét, a lázas lelkesedést, mit fellépése okoz.

N. I.

gyár, Mecsnikov Egyetem, a Filatov Intézet, az Opera- és Baletszínház, az Operettszínház stb. váltak a szervezet kollektív tagjaivá.

Odessza dolgozói sikeresen teljesítik az új 5 éves terv első két esztendőjének részfeladatait, új sikereket értek el az iparfejlesztésben, a lakóházépítésben és a kommunális beruházásokban. A szovjet nép életének jelentős eseményére, a proletárforradalom vezérének, Leninnek 100. születésnapjára készülve, a város dolgozó szocialista munkaversenyt kezdtek az 5 éves terv 1970. november 7-re történő befejezése érdekében. Az 1968-as év első felének tervét Odessza vállalatai határidő előtt 102,5 százalékkal teljesítették. Az ország kiemelt minőségű árut kapott több mint 28 millió rubel értékben. Az elmúlt év hasonló időszakának megfelelően a realizált össztermék több mint 7,7 százalékkal nőtt, miközben a munka termelékenységének növekedése 5,1 százalékos volt. A legjobb eredményeket az új termelési és gazdasági irányítási rendszerre áttért vállalatok érték el, közöttük a harántfűrőgyár, az acélhuzalgár, a cukorgár, az odesszai és az iljicsovszki kikötő. Az új körülmények között dolgozó vállalatok jelentősen növelték termékeik mennyiségét és javították azok minőségét.

Közben új üzemek is létesültek. Május hónapban a Centromet nevű fémkohászati vállalat első ízben adott nyersvasat, de már működni kezdtek az iljicsovszki hajójavító üzemegysé-

gei is. Rövidesen befejeződnék a vasbetonelemgyár elkészítésének munkálatai, mely magasházak építéséhez készített betonelemek. Működik a hűtőipari kombinát, mely évente 17,5 ezer tonna nyersanyagot képes feldolgozni. Az élelmiszeripari koncentrátnum kombinátban gyorsan oldódó kávét előállító gépsort állítottak üzembe.

A Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet kormány állandó és fokozott gonddal figyeli népünk életkörülményeinek megjavítását, illetve az ennek érdekében tett intézkedések végrehajtását. Nagyszerűen érzékelhető ez a figyelem városunk példáján is. 1968-ban több mint 13 ezer család költözik új lakásba. Öt év alatt több mint 66 ezer lakás készül el városunkban. Tovább fejlődik a kereskedelmi és köztisztviselési hálózat. Különös figyelmet szentelnek a városgazdálkodás és a városi közlekedés fejlesztésének. A régi városrészben új gáz- és vízvezeték-hálózatot fektetnek le, továbbá a központi távfűtési rendszer vezetékeit. Folyamatosan épülnek az új iskolák, kórházak, szállodák, filmszínházak stb. A Fekete-tenger partjai mentén csaknem 7 kilométeres hosszúságban épülnek ki új strandok, a pihenéshez szükséges be- rendezésekkel.

A Szeged városi pártbizottság kedves meghívására érkeztek Szegedre. Pártmunkás-delegációk tagjai már ittélük első napjaiban megismerkedtek Szeged ipari üzemének munkájával: jártunk a kábelgyárban, az ecset- és seprőgyárban, a Móra Fe-

renc Termelőszövetkezetben, a tudomány- és orvostudományi egyetemen, megtekintettük az ipari vásárt. Örömmel állapítottuk meg, hogy testvérbarátaink, Szeged dolgozói újabb sikereket könyvelhetnek el a szocializmus építésében. Kellemes feladatunk annak megállapítása, hogy jelentősen fokozódott a termelés kultúrája, javult a termelt iparcikkek minősége, hogy a szegedi üzemekben modern technológiával dolgoznak, ám véleményünk szerint az a legértékesebb, hogy az ipar növekedésével együtt az emberek is felnőttek. Találkoztunk munkásokkal, paraszttal, hivatali dolgozókkal, vállalatvezetőkkel, társadalmi szervezetek irányítóival, akik nagy gyakorlattal rendelkeznek, jól ismerik a termelés problémáit, hűek pártjukhoz és a dolgozó néphez. Az iparfejlesztésben, a mezőgazdaságban, a kultúra és a tudomány területén elért eredmények, melyeket észleltünk és melyeknek Önökkel együtt mint saját eredményeinknek, sikereinknek örülünk, arról tanúszkodnak, hogy a gazdasági élet és kultúra állandóan fejlődik és jó irányban halad a lakosság életszínvonalának további fokozása érdekében.

Találkoztunk Szeged dolgozóival a szívélvesség és barátság légkörében folytak. Megragadjuk az alkalmat, hogy Odessza dolgozóinak nevében kommunista üdvözlőnköt tolmácsoljuk, és a szocializmus építésében további sikereket kívánjunk testvérvárosunk dolgozóinak.

SZOMBAT.
1968. JÚLIUS 27.

DEL-MAGYARORSZAG 3